

Bild 0901. Döörkyrkan i Helsingfors. C. L. Engel

Helsingin Tuomiokirkko. C. L. Engel
Sofie Hägerström ja Vera Schulman, *RUM en bok om arkitektur och samhällsplanering* (2006)

Ohje: Kaikki kirjoitustehtävät ovat tämän vihkon sivuilla 2–3. Osaan tehtävistä liittyy aineistoa, jota on hyödynnettävä tehtävänannon mukaan. Lue tehtävät, silmäile aineistot läpi ja valitse tehtävistä yksi. Tehtävät arvostellaan pistein 0–60. Kirjoita ehyt ja kielellisesti huoliteltu teksti. Sopiva pituus on 4–5 sivua. Teksti on **kirjoitettava puhtaaksi kuula- tai mustekynällä**. Valmiit otsikot on lihavoitu. Tarvittaessa anna kirjoituksellesi oma otsikko. Merkitse kirjoitustehtävän numero otsikon eteen. Jos valitset aineistotehtävän, tekstisi pitää olla siten ehyt, että lukija voi ymmärtää tekstisi, vaikka ei tunnekaan aineistoa. Aineistotehtävissä tulee viitata aineistoon.

KIRJOITUSTEHTÄVÄT

1. Kirjan uudelleen lukeminen, elokuvan toiseen kertaan katsominen tai sävellyksen useaan kertaan kuunteleminen voi avata aivan uusia näkökulmia teokseen. Pohdi, miten jonkin kirjan, elokuvan tai sävellyksen tulkinta on muuttunut, kun olet palannut siihen uudestaan.
2. Monet haaveilevat julkisuudesta. Ei ole edes väliä, millä tavalla tai mistä syystä tulee kuuluisaksi. Esilläolo on usein tärkeämpää kuin julkisuuden syy. Julkisuudesta on tullut työpaikka ja julkikkisena olemisesta ammatti. Kirjoita julkisuushakuisuudesta.
3. Avioliitot lyhenevät mutta häät suurenevät. Pohdi ilmiötä.
4. **Voiko Itämeri vielä pelastua?**
5. Kuka on luova?
6. Kylä- ja korttelikouluja lakkautetaan ja lukioverkkoa supistetaan. Pohdi, miksi näin tapahtuu ja mitä vaikutuksia näillä ratkaisuilla on.
7. **Maailma ilman rajoja?**

8. "Kaikilla maailmanuskonnoilla on pyhät paikkansa, joihin kokoonnutaan harjoittamaan uskontoa. Ne voivat olla moskeijoita, kirkkoja tai muita temppeleitä. Uskonto, jota rakennukset edustavat, vaikuttaa siihen, miltä ne näyttävät, mutta usein juhlanan tunnelman luomiseen käytetään samoja arkkitehtonisia aineksia. Pyhä tila rakentaa paikan meissä ja meitä ympäröivässä maailmassa — —." (Sofie Hägerström ja Vera Schulman: RUM. 2006) Kirjoita pyhistä tiloista sitaatin herättämien ajatusten, kansien kuva-aineiston ja omien kokemustesi varassa.
9. Mitä Helena Anhavan runot (s. 4–5) puhuvat elämästä?
10. Analysoi ja tulkitse Martti Joenpolven *Sivuhenkilö*-novellia (s. 6–8).
11. Pohdi kriitikon työtä ja taiteen arvottamista *Tähtijärjestelmä*-pakinatekstiä (s. 9) hyödyntäen.
12. Kimmo Holopaisen tekstin *Meidän jengi* (s. 10) mukaan "Suomi on aina ollut urheilun ja nationalismin yhdistämisen kärkimaita". Ota kantaa Holopaisen näkemyksiin.
13. Tekeekö tekniikka ihmisen onnelliseksi? Kirjoita aiheesta Tanja Kotron tekstin (s. 11) ja omien kokemustesi pohjalta.
14. Pärjääkö maailmassa ilman korruptiota? Pohdi ongelmaa käyttäen apunasi sivujen 12–15 aineistoa.

*

AINEISTO TEHTÄVIIN 8–14

Valokuvia pyhistä tiloista.....	1 ja 16
Helena Anhava: Runoja	4–5
Martti Joenpolvi: Sivuhenkilö.....	6–8
Veli-Pekka Lehtonen ja Ilkka Mattila: Tähtijärjestelmä.....	9
Kimmo Holopainen: Meidän jengi	10
Tanja Kotro: Hyvin toimiva tekniikkakin voi tehdä ihmisen onnelliseksi	11
Kysely: Suomi vähiten korruptoitunut maa	12
Korruptio Wikipedian mukaan.....	13
Korruptio Kenian kiusana	14–15

Huom.! Tekstien kieliasu on alkuperäisen julkaisun mukainen.

Helena Anhavan runoja

Linnut lähtevät,
lapset irtaantuvat.
Ihan huomaamatta syksy asettuu meihin,
naava kuuseen.

*

Jos osaisin piirtää, tekisin sivukuvan:
poika seitsenvuotinen ja saappaat,
pitkät askelet ja pitkä kaareva sylky:
— Ja taas tuli hieno kuovinnokkasylyky.

Takana Hämeen pellot ja metsä.

*

Tulivat kasvienkeruukesät, ja minä muistin että kesällä kolmekymmentäyhdeksän Perkiönmäestä vasemmalle yli ojan kasvoi talvikkeja. Mentiin katsomaan ja siellä se oli: hento, nuokkuva, vihreäkukkainen. Aloin miltei itkeä: ajattele, se on kasvanut täällä kaikki nämä vuodet, on ollut sodat ja tämä vain on täällä kasvanut. Katsoi hivenen säällivästi, kaksitoistavuotinen: — Mitäs toi nyt on.

*

On lähdössä elämään poika isosilmä,
on ottanut elämän käsiinsä iso pieni poika,
se on airoissa joilla hän soutaa pois.

Myötätuulessa soutaa, hitain vedoin
hartiat kupruillen, nuori ja viisas,
voimansa tietävä.

Ja tyttö pähkinäsilmäinen pitää perää.

*

Tädykesilmä nukahti.
Tyynyn vierellä nalle,
toisella puolen vasta opittu virkkaustyö.

*

Omenaposki, leiskutukka,
huoleton suruton linnunpoika,
silmit on suuret, maailma niin pieni
pihasta kouluun asti.

Kasvaako tasasuhtaiseksi,
puhkeako, toteutuuko,
Huoleton huoleton omenaposki,
nupulla oleva laulu.

*

Ihan pieni oravanmarja
hyvin suuressa metsässä.
Kesä, alkukesä.

Käsi isän kädessä hän kulkee
onnellinen pieni tyttö.
Polku pistelee.

Tulevat tuulet, talvi tulee,
eikä aurinko pääse metsän kaikkiin kohtiin.
Pieni taluttaa isoa, iso pientä
hetken matkaa.

*

Verholehtien suojassa,
suoja kateisten katseitten okailta
soisin niiden kypsytän
hitaasti, hitaasti.

*

Ei vain ilo ja murhe,
myös heltymys —

Kun ollaan rauhassa lähekkäin, väsyneet.
Kun lapsi tulee ja ottaa kaulasta:
— Mä tykkään susta kamalasti,
kun tuntee: näin hyvää
ei osaisi kuvitella.

Ei vain ilo ja murhe,
myös heltymys
saa itkemään hiljaa.

Kokoelmasta *Kysy hiljaisuudelta itseäsi* (1979)

Sivuhenkilö

Esityksen päätyttyä ja surullisen vähäisen yleisön poistuttua pienestä, ajan nokeamasta ja laiteatterin hylkäämästä salista kokoonnuimme näyttämölle pöydän ääreen: kertomuksen dramatisoinut ohjaaja, joka tulkitisi toisen pääosista, hänen näyttelijäkumppaninsa, tehostemies sekä naistoimittaja, joka kyseli vaikutelmiani nähdystä.

Sanoin näyttämösovituksen noudattaneen varsin uskollisesti alkuperäistekstiä.

– Oma produktioni, sanoi ohjaaja. Hän vaikutti väsyneeltä, ehkä masentuneeltakin. Olin kysellyt ohjaajaa saavuttuani. Hän on keskittymässä, vastattiin.

Näyttämöllä pistäytynyt sivuhenkilö liittyi seuraan.

– Tuokkola, sanoi sivuhenkilö esittäytyessään. – Minut on juuri alkuvuodesta valittu uuden kaupunginvaltuuston jäseneksi. Näyttämöllä amatööri vain. Omistan rakennusliikkeen. Asun viereisessä korttelissa.

Lehdentoimittajalle kiittelin mielenkiintoista ratkaisua diakuvien käytössä.

– Tuhat ruutua otin, sanoi tehostemies.

– Näin laskun, huomautti Tuokkola.

Vapaa teatteriryhmä vaikeni. Tuokkola kysyi, voisinko tulla heille nauttimaan kupin kahvia ja lasillisen konjakkia.

– Jatkakaamme siellä kaikin teatterikeskustelua.

Konjakin torjuin, edessä oli parinsadan kilometrin autoilu. Kahville suostuin.

Ohjaaja ilmoitti tulevansa myöhemmin, näyttämö oli saatava tyhjäksi.

Tulimme kadulle, Tuokkola rooliasussaan: ruudullinen flanellipaita, leveät olkaimet, väljästi istuvat housut. Kädessä hänellä oli rekvisiittana tarvitsemansa termoskannu. Esityksen loppupuolella Tuokkola oli viivähtänyt näyttämöllä, juonut kupin kahvia, laulanut rionpuoleisen viisun ja häipynyt kulisseihiin. Ainuttakaan vuorosanaa sivuhenkilöllä ei ollut, eikä laulukaan kuulunut alkuperäistekstiin. Vierastin sitä, samoin paria muuta ohjaajan mukaan ympäräämää yksityiskohtaa. Päätin olla mainitsematta ohjaajalle niistä.

Tuokkola ontui.

– Tätä minun ei tarvitse näyttellä, selitti sivuhenkilö hississä. – Putosin kuudesta metristä rakennustyömaalla. Mutta firman minä yhä omistan, ja se käy hyvin.

Tulimme eteiseen. Tunsin äskettäin remontoidun asunnon tuoksun. Tuokkola sanoi, että tämä on aivan kaupungin ydinkeskustaa. Hän oli suunnitellut saneerauksen yhdessä vaimonsa kanssa.

– Hänet on juuri valittu kaupungin rakennustarkastajaksi, Tuokkola kertoi.

Sain popliinin yltäni.

– Tässä, sanoi Tuokkola ja opasti eteisestä sivutilaan, jonka totesin pesuhuoneeksi.
– Ja täällä on sauna.

Koputtelin saunan paneeliseinää, sipaisin laudelaataa.

– Palisanteria. Palisanteria seinät, katto, laude, kaikki.

– Siisti sauna, myönsin.

– On, on. Peremmälle, peremmälle.

Asunto ei ollut varsin suuri, mutta ilmeisen kalliisti kunnostettu. Tuntui kuin olisi joutunut taskuun, jossa on valtavasti vitosen kolikoita.

Keittiössä asetuimme pöydän ympärille. Tuokkola kattoi kahvikalustoa pöytään.

– Palasin eilen Kaliforniasta, kertoi Tuokkola konjakkilaseja tuodessaan. – Huomis-
aamuna lähdän vaimoni seurassa Kreikkaan.

KahvinkeitTIMEN punainen merkkivalo paloi, kannussa oli valmiiksi suodatettua kahvia, ajattelin että samaa jonka sivuhenkilö oli valmistanut näyttämön ja roolisuorituksensa tarpeisiin.

Tuokkola selosti huoneistoremontin yksityiskohtia, ilmastointitekniikkaa ja valittuja materiaaleja. Eteisovi kävi, arvelin ohjaajan saapuneen. Mutta kynnykselle ilmaantui nainen joka tarkasteli seuruetta peittelemättömän tukeana. Varsinkin konjakkilaseissa naisen katse viipyi pitkään. Näin vaimossa heti samansukuista avoimuutta kuin aviomiehessäkin. Tuokkola selitti tilannetta. Nainen normalisoitui.

Sanoin rouvalle, että heidän matkavalmistelujensa vuoksi ajankohta vierailuun on huono, tarkoitukseni onkin hetimiten lähteä kotimatkalle. Nainen ei vastannut. Tuokkola korkkasi konjakkipullon ja kaatoi näyttelijän ja tehostemiehen laseihin. Itselleen hän ei ollut lasia varannutkaan.

– Ostin Kaliforniasta auton, sanoi Tuokkola ja katosi sisähuoneisiin. Hän palasi nippu valokuvia mukanaan.

– Tässä. Harvinainen erikoisuus. Aikansa loistomallia, viisikymmenluvulta. Näyttely-
auto. Ajettu vain tuhatkuusisataa kilometriä.

Katsoin kuvaa autosta. Valkoinen oli. Tuokkola nojasi keulaan.

– Sisäpaneelit jalopuuta, istuimet aitoa nahkaa. Harvinaisuus kerrassaan.

– Meritsekö se tulee?

– Matkalla jo.

– Näin arvovoyksilössä lienee säilytysongelmia?

– Hallissa se on pidettävä, sanoi Tuokkola. – Rakennutan suojaverkon ympärille.

Ohjaaja saapui. Katse peittyi silmälasien tummeneviin linssiin. Tuokkolako häikäisi? Mietin, mikä mahtaa olla Tuokkolan keskeisin rooli tämän vapaan teatteriryhmän parissa. Ohjaajan näyttelijäkumppani vaikutti hiljaiselta mieheltä. Se oli sitonut hiuksensa poninhännälle. Tehostemiehessä, joka oli ottanut tuhat ruutua diakuva, ei ollut mitään ulkonaisesti erikoista.

– Auton saamat palkintolevykkeet minulla on, muisti isäntä, – minäpä näytän.

Otin savukkeet esille. Tuokkola huomasi:

– Parveke on tuolla.

Tuokkola opasti olohuoneen parketin poikki parvekeovelle. Parveke oli pieni, ja kun ohjaajan vastanäyttelijä ja tehostemies tulivat sinne perässäni, kävi parveke sitäkin ahtaammaksi.

Huhtikuun ilta oli viileä, alkoi kylmätä. Muistelin Tuokkolan kehumaa ilmastointijärjestelmää.

Olohuoneessa odottanut Tuokkola ohjasi kirjattoman kirjahyllyn ääreen. Lasioven takaa hän poimi kaikki auton saamat palkintomitalit ja asetteli ne symmetriseen muodostelmaan pöydälle. Ne olivat enimmäkseen tummalle jalopuulle kiinnitettyjä hopealaattoja, jokaisessa taidokasta englanninkielistä kaiverrusta.

Eteisessä seisahdin; näin vapaan teatteriryhmän vaipuneen jonkinlaiseen kollektiiviseen itseensävajonneisuuden tilaan. Sanoin lähteväni, Tuokkola näytti hyväksyvän päätökseni. Hän ojensi käyntikorttinsa pitkulaisessa muovirasiassa olevasta pakasta. Vilkaisin sitä, kuva Tuokkolasta, toimitusjohtaja, ja firman nimi. Työnsin kortin pikkutakin rintataskuun.

Ne hyvästelivät ovella kaikin, Tuokkolan johdolla koko vapaa teatteriryhmä. Sanoivat tulevansa käymään sitten, kun amerikanauto on saapunut maahan.

Kehotin Tuokkolaa ajamaan hitaasti naapureitten kohdalla ja parkkeeraamaan pihamaalle näkyvään paikkaan.

Kadulla katsoin kelloa. Runsas tunti näytelmän päättymisestä, ja mitä tiesinkään.

Tuokkolahan oli kuin alku kelvolliselle novellille, joka jo muutamissa ensimmäisissä lauseissaan ilmaisee paljon.

Mutta tuskin miehestä novelliksi olisi.

Vain mesenaatiksi.

Martti Joenpolvi, *Sivuhenkilö* (1990)

TÄHTIJÄRJESTELMÄ

Periaatteessa teosten arvosteluiden yhteydessä olevat tähdet pyrkivät kuvaamaan tiivistetysti teoksen taiteellista tasoa. Kriitikoille itselleen tähdet merkitsevät myös paljon muuta.

1. Kurinpitotoimenpide ja ammattiuskottavuutta ylläpitävä huoltotoimi.
2. Kohde on maantieteellisesti ja sosiaalisesti kaukana, mutta siihen on helppo osua.

1. Kriitikko ottaa väkevästi kantaa.
2. Oli oikeasti parempi kuin ne kaksi kolmen tähden kotimaista, mutta joku piti haukkua.

1. Ansaitsemi enintään kaksi tähteä, mutta tekijän lapsi käy samaa tarhaa kriitikon lapsen kanssa. Ja olihan siinä pari ihan hyvää kappaletta.
2. Ei kehdata antaa enempää, koska pelätään populistiksi leimaautumista.

1. Tekijä on sentään tunnustettu nero. Lehdistönäytöksessä muutkin näyttivät tykkäävän, ja Guardianissa tästä oli mielenkiintoinen juttu.
2. Joku oli nostettava muita paremmaksi. Tähän oli hyvät kuvat. Jollakin toisella viikolla tämä olisi saanut enintään kaksi tähteä.

1. Lentoliput ja ylihintainen hotellihuone festivaaleille on jo varattu, ja kriitikon taskussa on kutsu kulttuurivientijärjestön illallisille, jonne on kutsuttu ohjaajan lisäksi kulttuuriministeri ja ulkomaankauppaministeri. Säteilee lisäarvoa myös kriitikolle.
2. Se vain kolahti.
3. Hongkongilaisen mestariohjaajan väkevä postseksuaalinen fresko hylkeenpyytäjistä, jotka elinkeinonsa romahdettua ajautuvat oopiumin salakuljettajiksi ja jotka matkallaan kohtaavat demoninsa, kielletyn rakkauden ja globalisaation kurimuksen mutta jotka akrobaattisen väkivaltabaletin kautta lunastavat paikkansa vastentahtoisina sankareina kansakuntien sulatusuunissa.

Meidän jengi

Ensin varoituksen sana: tässä kolumnissa käsitellään kriittisesti isänmaallisia tunteita ja suomalaista sisua. Vannoutuneimpien suojeluskuntalaisten kannattaa siis lopettaa tähän tai lukea loppuun silmät kiinni.

Asta on nimittäin niin, että minulla läikähtää ylti joka kevyt tähän samaan aikaan, kun jääkiekossa pelataan MM-kisoja. Muidenkin arvokisojen kohdalla tekee toisinaan tiukkaa, mutta kaikkein pahin tilanne on juuri jääkiekon kohdalla, sillä lajin mahtiasema Suomessa moninkertaistaa puistattavan lieveilmiön.

Kysymys on suomalaisen urheiluun edelleen sitkeästi liittyvästä nationalismista, joka sarvuttaa lakipisteensä jääkiekon MM-kisojen aikaan.

Lähes joka kodissa katsellaan sinivalkoisten okulaarien lävite, kuinka Suomen Leijona kohtaa kapälänsä ja lyö. Kansallistunteen elähdyttämään käydään ikuisesti jatkuvaa talvisotaa ryssä vastaan, ja ruotsalaisille hannuharhille näytetään, mitä tarkoittaa suomalainen sisu. Vielä kerran jokainen mies kannattelee isänmaan värejä ja uhraa itsensä sen edestä.

Ja sanomattakin on selvä, ettei tämä kaikki millään onnistu ilman helvetinmoista määrää väinää.

Ihmettelen joskus, mistä ylipäänsä on lähtöisin ajatus, että juuri kansallisuus on se yleisesti hyväksytyt järkiperuste, jolla oma suosiikki kuuluu urheilussa valita.

Ainakin on selvää, että omaa maata on kaikkein helpointa kannattaa. Perusteita ei tarvitse kyseenalaistaa, niin sisäänrakennettua on velvollisuudentuntomme isänmaata kohtaan – ja tarvittaessa muita vastaan.

Vika on siinä, että juuri tästä kansallistunteesta on aina pohjimmliltaan kysymys – muurin rakentamisesta, vastakkainasetelusta meidän ja muiden välillä. Meissä on aina jotain erityistä. Meidän tapamme ovat parempia, meidän ruokamme on puhtaampaa, ja meidän sisumme se vasta jotain poikkeuksellista onkin.

Niin varmaan. Eikö olisi paljon ylevämpää kannattaa sitä, joka pelaa kauneinta peliä tai sitä, jolle voitos-ta olisi eniten iloa? Tai asettaa johdonmukaisesti heikomman puolelle?

Itse yritän aina kannattaa Ruotsia siksi, että se on maailman johtava hyvinvointivaltio, mutta

pakko myöntää, että se tuottaa välillä vaikeuksia. Jalkapallon MM-kisoissa taas oikein rinnassa helähti, kun Norsunlaurannikon tähtipelaajat ilmoittivat toisissaan uskovansa, että menestys voisi lopettaa maata raastavan sisällissodan.

Jostain syystä Suomi on aina ollut urheilun ja nationalismin yhdistämisen kärkimaita. Kaipa me olemme tässäkin asiassa siinä seurassa, jossa haluamme olla.

Viime aikoina urheilusavutuksia ovat kansakunnan itsetunnon rakentamiseen käytäneet lähinnä afrikkalaiset diktaattorit. Itä-Saksa julisti tunnustusti järjestelmällisiin ylivoimain urheilukentillä, ja **Mussolini ja Hitler** olivat varsinaisia mestareita osoittamaan kansakuntansa elinvoimaisuutta urheilun avulla.

Moni nykypäivän kosmopolittinen urheilija kokee isänmaallisen paatoksen lähinnä vaivaannuttavana ylimääräisenä paineena. Miksi urheilijan pitäisi puolustaa kansakunnan kunniaa, kun kaikille muille tuntuu näinä aikoina olevan sallittua puolustaa vain ja ainoastaan omaa etuaan?

Mistähän mahtaa johtua, että esimerkiksi **Alexei Eremenko Jr:n** kohdalla on niin monet kerrat rakennettu kohaotsikoita siitä, kokeeko hän olevansa ennen kaikkea suomalainen vai venäläinen?

En väitä, että kyse on median yrityksestä rahastaa suomalaisten piilevällä kansalliskiihköllä, abdasmielisyydellä ja katkeruudella, vaikka juuri siitä onkin kyse.

Suomen kannustamisessa sinänsä ei tietenkään ole mitään vikaa. Kansallistunnuksiet ja sinivalkoinen väri eivät haittaa, kunhan ymmärretään, että kysymys on karnevaalista eikä mistään kansakuntien taistelusta.

Se minua vain ihmettyttää, että jos kerran Suomen jääkiekkomenestys on tärkeää, niin eikö isänmaan symboleja pitäisi kohdella kunnioittaen?

Miksi kansainväliseen tv-lähettykseen laitetaan päälle sellaisia vaatteita, asusteita ja yleensäkin asioita, että niissä ei kehdattaisi ikinä lähteä ulos kotikulmilla?

Esimerkiksi päähän muovisia sikoja, apina-naamareita ja ties mitä puhallettava sinivalkoisia jättiiläisemiseleitä?

Eikö kyse ole nyt siitä, mitä meistä suomalaisista musalla maailmassa ajotellaan.

Kyse on ihan minusta itsestäni. Jääkiekko on hieno peli, jota mielelläni seuraan.

"Suomi on aina ollut urheilun ja nationalismin yhdistämisen kärkimaita."

Kimmo Holopainen

Kirjoittaja viettää osaa-aikaa hirtillä.

Hyvin toimiva tekniikkakin voi tehdä ihmisen onnelliseksi

Kun ihmisiltä kysytään, mikä heidät tekee onnelliseksi, tuskin kukaan mainitsee tekniikkaa tai teknologiaa. Tekniikkaa ei edes huomaa silloin, kun se toimii. Onnelliseksi ihmisen voivat tehdä ne arkiset käyttännöt ja merkitykset, jotka teknologia tekee mahdollisiksi.

Käsitteet tekniikka ja teknologia ovat hämää, ja ne sekoittuvat usein yleiseksi.

Tekniikka tulee kreikan sanasta tekne eli taito; tekniikka liittyy siis kykyyn tehdä jotakin esimerkiksi koneen avulla. Teknologia puolestaan voidaan määritellä opiksi tekniikasta. Tosin sanaa käytetään yleisessä tarkoitamaan myös laajasti ketjussa tietoja, taitoja ja laitteita.

Kuumana aiheena teknologiatutkimuksessa ovat viime vuosina olleet käyttäjännovaatio, joilla tarkoitetaan keksintöjä ja sovelluksia erilaisten laitteiden huovasta käytöstä. Niitä on syntynyt esimerkiksi urheilun harrastajapiireissä.

Käyttäjännovaatioita tutkinut tanskalainen Lars-Bo Jepsen on havainnut, että tekemisen ilo, muilta harrastajilta saatu kiitos ja yrityksen tunnusnostus kannustavat keksintöihin. Maastopyörä on hyvä esimerkki tuotteesta, jonka ovat keksineet käyttäjät eli pyöräilijät – eivät tuotekehityksinsinöörit.

Tekniikan sovelluksista voivat iloa muuttua kuin innokkaimmat harrastajat. Tutkimuksen mukaan vapaa-aika on suomalaisille keskeinen onnellisuuden ja elämässä koetun merkityksellisyyden lähde työn ohella. Suomalaiset ovat eurooppalaisessa mittakaavassa ahkeria liikkujia ja ulkoilmaihmisiä.

TAVOITTEENA HYVINVOINTI 7

Tekniikka on tullut osaksi arkea – joko räikeäksi epäkohdaksi tai lähes huomaamattomaksi hyödyksi, kirjoittaa Tanja Kotro.

Tekniikan merkitys kasvaa myös tavallisten ihmisten liikuntaharrastuksissa. Monien mielestä omien suoritusten mittaaminen teknisillä laitteilla tekee liikunnasta entistä mielekkäämpää. Tästä kertoo sykkä ja kuntoilusuoritusta mittaavien laitteiden suosion kasvu.

Tekniikasta saattaa olla apua myös väestön ikääntyessä. Yksin elävillä vanhuksilla on käytössään esimerkiksi turvarannekkeita, joilla he voivat tarvittaensa hälyttää apua.

Tekniikka tarjoaa myös uusia kanavia yhteydenpitoon: isoi- ti voi pelata internetissä shakkia lapsenlapsensa kanssa, ja vanhemmat voivat olla päivittäin sähköpostitse yhteydessä ulkomailla opiskeleviin tai matkaviivun lapsiinsa.

Tulevaisuuden visioissa saamme ehkä nähdä ikääntyvien ihmisten viihtyvän virtuaaliyhteisöissä tai haavevan

palveluja verkon kautta.

Varsinkin nuorten internetin käytössä korostetaan usein kielteisiä puolia. Julkisuuksessa kerrotaan pedofiilialtapauksista, jotka ovat saaneet alkunsa internetin keskustelupaltoilta. Nuorten internetissä surfailun pelätään ehkä turhaankin heikentävän oikean liikunnan ja terveellisten elintapojen asemaa nuorten elämässä.

Internetillä on toki nuorille myös myönteistä annettavaa. Verkosta on helppo saada tietoa. Internetissä syntyy myös nuorten yhteisöjä yli maantieteellisten ja sosiaalisten rajojen. Koulukiusattu nuori voi löytää henkireitin tällaisesta yhteisöstä, jossa hänet hyväksytään eri kriteereillä kuin koulussa, jossa hierarkia perustuu usein ulkonäköön.

Tekniikasta puhutaan erillisenä ilmiönä yleensä vain silloin, kun se ei toimi. Nykyteknikan käyttö vaatii asiantuntemusta, mikä aiheuttaa ongelmia. Käyttäjät joutuvat omaamaan asioita, jotka kuuluvat insinöörin erityisalaa.

Teknologian tutkimuksessa ja suunnittelussa pidetään nykyisin lähtökohdana helppokäyttöisyyttä, mutta vain harvoin siinä vielä onnistutaan.

Monet tuskaavat takkuilevaan tietokoneeseen tai reiställevaan puhelimeen, joka jättää käyttäjänsä toimintakyvyttömmäksi. Ihmiset odottavat teknologian tuovan helpotusta, mutta joutuvat usein petty-mään – ainakin aluksi.

Uudet vempaimet lisäävät yleensä kustannuksia. Ihmiset joutuvat oppettelemaan uusia käyttäntöjä yhdistäessään laitteita vanhoihin järjestelmiin. Tekniikka on joka tapauksessa tullut osaksi arkea – joko räikeäksi epäkohdaksi tai lähes

huomaamattomaksi hyödyksi.

Teknologian omauksimisen pitäisi olla vapaaehtoista; kulluttajan tulisi voida itse päättää, mitä laitteita käyttää. Jos muutosta vielä johdetaan huonosti, tekniikka alkaa rehoittaa eri suuntiin, ja kansalaisten on vaikea ottaa selvää laitteiden toiminnasta.

Esimerkki tästä on televisiolähetysten digitalisointi. Ihmisten ärtymys on ymmärrettävää silloin, kun kysymyksessä ovat kallit laitteet. Katsojalla ei saisi vastata uutislahetyksen seuraamiseen rf-muuntimen tuntemista.

Teknisillä uudistuksilla on toki myös hyvät puoleensa. Monet kokevat aikanaan onnenhetkiä katsoessaan kotiohjelmaa entistä monipuolisempaa ohjelmatarjontaa, jonka digitekniikka on tehnyt mahdolliseksi. Varsinkin monille ikääntyneille televisio-ohjelmat ovat keskeistä elämänsisältöä ja myös ainoa päivittäinen yhteys ulkomaailmaan.

Tutkimukset ovat osoittaneet, etteivät asiat, joiden ihmisen itse luulee olevan onnensa ehtona, teekään häntä onnelliseksi. Esimerkiksi kyselyyn vastaaja voi todeta oman ajan tuovan harmonian hänen elämäänsä, mutta silti hän jatkaa mammonan keräämistä ja omaisuudesta unelmoimista. Vaurastuminen aiheuttaa yleensä vain tarvetta rikasta entisestään. Omaisuus lisää huolta omaisuudesta.

Ehkä teknologiatikin voi tehdä ihmisen onnelliseksi, jos se suunnitellaan niin hyvin, että sen voi unohtaa, ja jos sitä voi väkterää omaksi ilokseen muiden asianharrastajien kanssa.

Tanja Kotro
Kirjoittaja toimii erikoistutkijana Kuluttajaturvakeskuksessa.

Kysely: Suomi vähiten korruptoitunut maa

SUOMI jakaa yhdessä Islannin ja Uuden-Seelannin kanssa kärkisijan maailman vähiten korruptoituneiden maiden listalla, kertoi Transparency International -järjestön maanantaina julkistama selvitys. Asiantuntijoille ja liikemiehille suunnatussa kyselyssä on mukana 163 maata.

Tasaväkisen kärkikolmikon jälkeen vähiten korruptoituneiden joukkoon lukeutuvat muun muassa Tanska, Singapore ja Ruotsi.

Huonoin tilanne on Transparency Internationalin mukaan Haitissa, jonka jälkeen seuraavat Burma, Irak ja Guinea.

Köyhyys ja väkivalta

Järjestön mukaan tutkimuksessa on havaittavissa selvä yhteys korruption ja köyhyyden välillä.

- Korruptio vangitsee miljoonat köyhyyssloukkuun, järjestön puheenjohtaja Hu-

KORRUPTIO 2006

(10 = vähiten korruptoitunut
0 = eniten korruptoitunut)

Vähiten korruptoituneet maat

1. Suomi	9,8
Islanti	9,6
Uusi-Seelanti	9,6
4. Tanska	9,5
5. Singapore	9,4
6. Ruotsi	9,2
7. Sveitsi	9,1
8. Norja	8,8
9. Australia	8,7
Hollanti	8,7
11. Nieuva	8,6
Luxemburg	8,6
Britannia	8,6
14. Kanada	8,5
15. Hongkong	8,3
16. Saksa	8,0
17. Japani	7,8
18. Ranska	7,4
Iranti	7,4
20. Belgia	7,3

Korruptoituneimmat maat

140. Kenia	2,2
Kirgisia	2,2
Nigeria	2,2
Pakistan	2,2
Sierra Leone	2,2
Tadžikistan	2,2
Turkmenistan	2,2
151. Valko-Venäjä	2,1
Kambodža	2,1
Korvatšuvienrikko	2,1
Päivittäisraajan Guinea	2,1
Uzbekistan	2,1
156. Bangladesh	2,0
Tahiti	2,0
Kongon dem. tasavalta	2,0
Sudan	2,0
180. Guinea	1,9
Irak	1,9
Burma (Myanmar)	1,9
183. Haiti	1,8

METROLUKU

20. sijalla oli Yhdysvallat selvityksessä yhdessä Chilen ja Belgian kanssa. Venäjä oli sijalla 121.

guette Labelle sanoi. Hänen mukaansa paljon riittää vielä työtä huolimatta edistyneen vuosikymmenestä, jolloin saatiin luotua korruption vastaisia lakeja ja säädöksiä.

Köyhyyden lisäksi korruptio korreloi myös väkivaltaisuuksien kanssa, mikä järjestön mukaan näkyi Irakin tilanteessa. Myös köyhän Haitin kiusana ovat edelleen aseistautuneet joukkiot YK-joukkojen läsnäolosta huolimatta.

Transparency Internationalin korruptioselvitys keskittyi julkiseen sektoriin. Korruptio määritellään julkisen toimen väärinkäyttämiseksi, jotta saadaan yksityistä hyötyä.

STT-DPA-REUTERS-AP

Korruptio

Wikipedia

Korruptio on saadun valta-aseman väärinkäyttöä henkilökohtaisen edun tavoitteluun. Lahjontaa ja korruptiota tarkkaileva Transparency International (TI) jakaa korruption edelleen kahteen ryhmään, jotka ovat "toimivallan mukainen" (*according to rule*) sekä "toimivallan vastainen" (*against the rule*) korruptio. Toimivallan mukaisella korruptiolla tarkoitetaan tilannetta, jossa mahdollisen lahjuksen saajan velvollisuus on suorittaa kyseinen työtehtävä ja hän käyttää lahjasta vaikkapa helpottamaan tai nopeuttamaan asian käsittelyä. Toimivallan vastaisella korruptiolla tarkoitetaan tilannetta, jossa henkilö tarjoaa lahjasta vastaan palvelua, joka ei edes kuulu hänen toimivaltaansa.

Korruptio on demokraattisissa valtioissa kansalta saadun vallan käyttämisestä yksityisten henkilöiden etujen edistämiseksi. Periaatteessa kaikki vallankäyttäjät ovat alttiita korruptiolle, mutta erityisesti suurten tuloerojen maissa korruption vaara korostuu, sillä sosiaalisen kurjuuden keskellä käytetään helposti häikäilemättömiä keinoja oman taloudellisen ja sosiaalisen aseman turvaamiseksi. Korruption vakavuus vaihtelee vastapalveluksista ja hyvä veli -verkostoista järjestelmälliseen lahjontaan ja siitäkkin pidemmälle. Äärimmillen viety korruptio johtaa *kleptokratiaan*, varkaiden valtaan, jossa luovutaan edes teeskentelemästä rehellisyyttä. Korruptiota voi olla myös liikeyritysten välillä, esimerkiksi tarjouskilpailujen sijaan yritykset ostavat tavaroita ja palveluita toisiltaan lahjusten tai sukulaisuussuhteiden perusteella.

Korruptiota esiintyy sekä poliittisten päättäjien että virkamiesten parissa, se voi olla vähäistä tai laajaa, organisoitua tai satunnaista. Vaikka korruptio on usein yhteydessä rikolliseen toimintaan kuten huumeiden salakuljetukseen, rahanpesuun ja prostituutioon, se ei rajoitu rikollisen toiminnan suosimiseen. Ongelman ymmärtämisen takia on tärkeää ymmärtää korruption ja rikosten ero. Korruption rajat vaihtelevat maasta ja lainsäädäntöjärjestelmästä toiseen. Esimerkiksi yhdessä maassa hyväksytyt vaalirahoituksen muodot ovat toisessa korruptiota. Suomen sairaaloiden erikoismaksuluokka voi jonkun määritelmän mukaan olla palvelusten ostamista rahalla. Lääketehtaiden järjestämät matkat lääkäreille hienoissa hotelleissa ja ravintoloissa kestittäminen on viime aikoina saanut paljon huomiota: valitsevatko lääkärit tietyn valmistajan lääkkeitä muista kuin lääketieteellisistä syistä?

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Korruptio>

(13.9.2007)

Korruptio Kenian kiusana

Hyvä hallinto on keskeinen tekijä kehitysmaiden köyhyyden vähentämisessä ja kestävässä kehityksessä. Hyvän hallinnon tavoitteena on suurempi hallinnon avoimuus ja demokratia yhteiskunnassa.

Hyvään hallintoon kuuluvat muun muassa vapaat ja yleiset vaalit, kansanedustuslaitoksen ja oikeusjärjestelmän vakinnuttaminen, tehokas ja korruptiosta vapaa julkinen hallinto sekä kansalaisten mahdollisuus osallistua päätöksentekoon.

Kenia, joka on Suomen pitkäaikainen kehitysyhteistyön kumppani, kuuluu kansainvälisessä vertailussa maailman korruptoituneimpien maiden joukkoon. Korruptiota tarkoitetaan saadun valta-aseman väärinkäyttöä henkilökohtaisen edun nimissä.

Kansainvälisessä korruptiovertailussa Kenia sijoitui 163 maan joukosta sijalle 142 vuonna 2006. Kenian lukema nolasta kymmeneen ulottuvalla korruptioasteikoilla oli 2,2, kun järjestön vähiten korruptoituneeksi arvioima Suomi sai lukeman 9,6. Alle kolmen sijoitus kielii vakavasta korruptio-ongelmasta.

Korruptio rehoittaa Keniassa

Korruption Keniassa tekee yleiseksi se, että yhteiskunnan avoimuus on vähäistä, palkat ovat pieniä julkisella sektorilla ja käynnijäämisen ja rangaistuksi tuleminen riski on pieni. Myös äärimmäinen köyhyys ja suuret varallisuuserot ruokkivat väärinkäytöksiä.

Korruptio on yleisintä poliisin ja oikeuslaitoksen keskuudessa. Joka toisessa kanssakäymisessä heidän kanssaan vaaditaan lahjuksia. Myös paikallisviranomaiset ovat usein korruptoituneita.

Suuri osa Kenian korruptiosta on pienimuotoista, esimerkiksi liikennepoliisien lahjustenottoa. Valtaosa maksetuista lahjuksista on myös pieniä. Puolet maksetuista lahjuksista on kahden euron luokkaa ja suurin osa alle kymmenen euroa. On arvioitu, että kaupunkien asukkaat maksavat keskimäärin 16 lahjasta kuukaudessa. Korruptiota kuitenkin näyttää olevan myös korkeammalla poliittisella tasolla.

Korruption haitat ovat vakavia. Korruptio on uhka sosiaaliselle kehitykselle, sillä se lisää köyhyyttä ja epätasa-arvoa, uhkaa ihmisoikeuksien toteutumista sekä estää maata kehittymästä.

Korruptio estää maan talouskasvua, romuttaa kilpailun ja investoinnit sekä pahentaa työttömyyttä. Se vaikeuttaa myös ulkomaisten sijoitusten ja kehitysavun saamista maahan.

Lisäksi korruptio heikentää demokratiaa ja syö luottamusta demokraattisiin instituutioihin kuten eduskuntaan. Poliisin korruptoituneisuus aiheuttaa turvattomuutta ja rikollisuuden pelkoa. Korruptio uhkaa myös kansallista ja alueellista turvallisuutta.

Pienin askelin eteenpäin

Kenia itsenäistyi vuonna 1963, minkä jälkeen maahan alkoi kehittyä korruptiokulttuuri. 24 vuotta hallinneen Daniel Arap Moinin hallinto oli pahamaineisen korruptoitunut, ja valtion rahat valuiivat Moinin virkakoneiston taskuihin.

Joulukuun 2002 presidentinvaaleissa valita vihdoin vaihtui. Uusi presidentti Mwai Kibaki voitti vaalit korruptionvastaisilla lupauksilla ja vannoi maaleen uutta alkua.

Uusi hallitus lupasi toteuttaa riipeästi monia korruptionvastaisia toimia. Esimerkiksi valtion palkollisten kuten poliisien palkkoja nostettiin, jotta he eivät olisi riippuvaisia lahjuksista. Komissio seuraa, tutkii ja käsittelee korruptiotapauksia, tutkii ministeriöiden toimintojen laillisuutta ja neuvoa julkisia laitoksia korruptionvastaisissa toimissa. Yksi tärkeä osa työtä on myös kansalaisyhteiskasvatus; ihmiset on tärkeä saada ymmärtämään jo pienestä pitäen, että korruptio on väärin.

Korruptiota yritetään kiikää heipottamalla sitä koskevien äänitusten tekemistä. Kuva: Lauren Pressley (Creative Commons -lisenssi)

Kibakin uudistukset herättivät nopeasti vastakaikua ja jäädytettyjä ulkomaisia avustuksia alettiin taas maksaa.

Hyvin käyntiin lähteneiden uudistusten jälkeen Kibakin hallitusta on kuitenkin ravistellut viime aikoina korkean tason lahjuskandaalit, ja osa avunantajista harkinnut apunsa jäädyttämistä uudelleen. On esitetty arvioita, että korkean tason korruptio Keniassa on jopa lisääntynyt Kibakin aikana.

Suomen kehitysyhteistyö Keniassa

Korruption vastainen työ on oleellinen osa Suomen ja Kenian välistä kehitysyhteistyötä. Suomi on muun muassa mukana kehittämässä Kenian oikeuslaitosta ja osallistuu maan hallituksen Governance, Justice, Law and Order Sector -ohjelman (GJLOS) rahoitukseen yhdessä kahdeksan muun avunantajan kanssa. Tavoitteena on vastuullinen, avoin ja tehokas oikeuslaitos, joka edistää ihmisoikeuksien toteutumista, demokratiaa ja hyvää hallintoa. Suomi tukee myös paikallisia kansalaisjärjestöjä demokratian ja ihmisoikeuksien tukemiseksi Keniassa.

Suomi on tukenut Kenian metsäsektoria jo 1970-luvulta lähtien. Tuki keskeytettiin vuonna 1998 hankehallinnossa ilmenneiden ongelmien sekä Kenian poliittisen tilanteen takia. Vuonna 2004 pidetyissä Suomen ja Kenian yhteistyöneuvotteluissa tukiohjelma päätettiin aloittaa uudelleen. Heinäkuussa 2007 käynnistyi puolitoista vuotta kestävä hanke, joka tukee Kenian julkisen sektorin metsäreformia, metsätietojärjestelmien kehittämistä ja osallistavaa metsätaloutta kuivilla alueilla.

Teksti: Zona Sur + Baobab / Veera Pensala

Lähteet: Transparency International

© Ulkoasiainministeriö 2006 | Tietoa palvelusta | kehitys.verkot@formin.fi

<http://global.finland.fi/Public/Print.aspx?contentid=100029&nodeid=38617&culture=fi...>
(13.9.2007)

Wat Pho, Bangkok

Kuva: J. Lassus

Sulthaanimoskeija, Singapore

Kuva: J. Lassus